

PRAVNE PRETPOSTAVKE ZA ORGANIZOVANJE I FUNKCIONISANJE JAVNIH KORPORACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Doc.dr.Remzija Kadrić, email: remzijakadric@gmail.com
Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Bosna i Hercegovina

Mr. sc. Aida Buljubašić, email: buljubasicaida@gmail.com

Federalni zavod za zapošljavanje

Mr. sc. Amina Kadrić, email: aminakadric@gmail.com

Granična policija BiH

Sažetak: Cilj istraživanja u ovom radu je skretanje pažnje na potrebu uspostave javnih korporacija od interesa za državu Bosnu i Hercegovinu kao cjelinu, kako je to predviđeno Aneksom 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (poznatiji kao Dejtonski mirovni sporazum), a naročito u oblasti energetike i saobraćaja. Nažalost, ova oblast nije dovoljno pravno uređena na nivou države zato što ne postoji Zakon o javnim korporacijama niti nadležno ministarstvo za provođenje istih propisa. U ovom radu će se posebno analizirati pravne i političke prepreke u organizovanju i funkcionisanju zajedničkih korporacija od interesa za Bosnu i Hercegovinu, imajući pri tome u vidu složenost ustavnog uređenja.

Ključne riječi: Javne korporacije, Dejtonski mirovni sporazum, energetika, saobraćaj i veze, zakoni, podzakonski akti

LEGAL REQUIREMENTS FOR ORGANIZATION AND FUNCTION OF PUBLIC CORPORATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Abstract: The goal of the present study is to draw attention to the need to establish public corporations of interest to the state of Bosnia and Herzegovina as a whole, as provided for in Annex 9 to the General Framework Agreement for Peace in Bosnia and Herzegovina (known as the Dayton Peace Agreement), in particular in the energy and transport. Unfortunately, these problems are not legally regulated at the state level because there is no law on public corporations nor the responsible ministry to implement the same rules. This paper will specifically analyze the legal and political obstacles in the organization and functioning of the common korporacija of interest for Bosnia and Herzegovina, keeping in mind the complexity of the constitutional order.

Keywords: Public corporations, the Dayton Peace Agreement, Energy, Transportation and Communications, laws, rules

UVOD

U ovom radu ponudit će se stručna analiza pitanja organizacije i funkcionisanja korporacija od značaja za državu Bosnu i Hercegovinu, vodeći računa o okvirima tematske naučne Konferencije u organizaciji Internacionalnog univerziteta Travnik u Travniku- Tema će biti obrađena sa pravnog aspekta, posebno naglašavajući pitanja problematike organizovanja i funkcionisanja državnih javnih korporacija, a imajući u vidu ustavno uređenje Bosne i Hercegovine.

1. Organizovanje javnih korporacija prema aneksu 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini

Mogućnost organizovanja i funkcionisanja javnih korporacija na nivou države Bosne i Hercegovine predviđene su Aneksom 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (kolikvijalno poznatiji kao Dejtonski mirovni sporazum).⁵¹² Članom 2. pomenutog Aneksa Dejtonskog mirovnog sporazuma navedeno je:

“Strane, priznavajući neposrednu potrebu za osnivanje javne korporacije za organizovanje i rad saobraćajnih kapaciteta kao što su ceste, željezničke pruge i luke, za njihovu zajedničku dobrobit, ovim osnivaju saobraćajnu korporaciju u tu svrhu.“ Pomenutim članom ostavlja se mogućnost organizovanja javnih korporacija na nivou države iz oblasti saobraćaja i veza iz različitih oblasti od društvenog značaja. U daljoj analizi ovog rada govorit će se o tome da li i u kojoj mjeri su uspostavljene javne korporacije iz pomenutih oblasti. U članu 3. Aneksa 9. Dejtonskog mirovnog sporazuma predviđa se mogućnost osnivanja javnih državnih korporacija u drugim oblastima.

“Strane mogu da odluče, po preporuci komisije, osnivanje drugih zajedničkih javnih korporacija, kao što je upravljanje strujom, vodom i energijom, PTT i komunikacijskim uslugama.“ U nastavku rada će se dati određeni komentar provedbe ovog člana 3. Aneksa 9. Dejtonskog mirovnog sporazuma.

2. Zakonodavstvo u oblasti javnih korporacija

Na nivou države ne postoji poseban Zakon koji bi regulisao pitanja javnih korporacija. Ne postoji na državnom nivou ni nadležno ministarstvo koje bi se bavilo tim pitanjima. Poštoji državno Ministarstvo za promet i komunikacije, ali ono nema izvorne nadležnosti da se bavi pitanjima javnih državnih korporacija. Na nivou oba entiteta (Federacija BiH i Republika Srpska) postoje entitetski zakoni u vezi sa Aneksom 9. Dejtonskog mirovnog sporazuma. Tako je Republika Srpska 1999. godine donijela poseban Zakon o javnim korporacijama prema Aneksu 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini,⁵¹³ a naredne 2000. godine i Federacija je donijela isti tekst Zakona sa identičnim nazivom kao i Republika Srpska.⁵¹⁴

⁵¹² Pogledati: Opšti okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini, uz napomenu da do sada taj Sporazum nije preveden na službene jezike u BiH, nego postoji radna verzija prevoda koju je sačinio OHR.

⁵¹³ Pogledati Zakon o javnim korporacijama osnovanim prema Aneksu 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH, kojeg je donijela Narodna skupština Republike Srpske.

⁵¹⁴ Pogledati Zakon o javnim korporacijama osnovanim prema Aneksu 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH, kojeg je donio Parlament.

3. Uspostavljene državne javne korporacije

Jedina organizovana javna korporacija koja funkcioniše u otežanim okolnostima je Elektroprenos Bosne i Hercegovine. Ova državna korporacija formirana je na osnovu Zakona o osnivanju kompanije za prenos električne energije u Bosni i Hercegovini kojeg je Parlament BiH donio 2004. godine.⁵¹⁵ Ova kompanija egzistira sa dosta poteškoća zbog stalnih sporenja između entiteta, u pogledu diobe dobiti, upravljanja i drugih organizacionih pitanja. Bilo je pokušaja da se formiraju i druge državne korporacije kao što je bosansko-hercegovačka željeznička javna korporacija. Te aktivnosti nisu završene do kraja. Jedini organ koji je, za sada, uspostavljen iz te oblasti je Regulativni odbor željeznica Bosne i Hercegovine.

4. Zaključno razmatranje

Zaključno razmatranje uspostavljanja državnih javnih korporacija je izuzetno važno, kako za ekonomski tako i za sveukupni razvoj i održivost Bosne i Hercegovine kao države. Stoga je posebno važno skrenuti pažnju na značaj pomenutog Aneksa 9. Dejtonskog mirovnog sporazuma o osnivanju javnih korporacija. Dosadašnje opstrukcije u organizovanju državnih javnih korporacija dolaze od strane entiteta Bosne i Hercegovine, koje imaju isključivo političku pozadinu, sa ciljem slabljenja države i njenih nadležnosti u pomenutim oblastima. Bez obzira na te poteškoće treba uporno stvarati uslove za provedbu tog Aneksa Dejtonskog sporazuma.

Iz tih razloga smatramo značajnim uvrštavanje ovog rada na ovoj Konferenciji u organizaciji Internacionalnog univerziteta Travnik, a samim time i značaj same Konferencije.

LITERATURA

- [1] K. Trnka (2006), *Ustavno pravo*, Sarajevo;
- [2] N. Ademović, J. Marko, G. Marković (2012), *Ustavno pravo BiH*, Sarajevo;
- [3] Zakon o javnim korporacijama osnovanim prema Aneksu 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH, "Službeni glasnik RS", br. 18/99;
- [4] Zakon o javnim korporacijama osnovanim prema Aneksu 9. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH;
- [5] Zakon o osnivanju kompanije za prijenos električne energije u Bosni i Hercegovini, "Službeni glasnik BiH" broj 75/04;

⁵¹⁵ Zakon o osnivanju kompanije za prijenos električne energije u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH broj 75/04).